

Minoritetsregeringar och regeringsfrågan inför valet 2026

MARIA THÜRK

är biträdande universitetslektor vid Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet. Hennes forskning handlar om koalitions politik, minoritetsregeringar och parlamentariskt samarbete i parlamentariska demokratier samt om hur väljare reagerar på olika former av partisamarbete. maria.thurk@statsvet.uu.se

Den svenska regeringsfrågan inför valet 2026 framstår som ovanligt öppen. Flera regeringsalternativ är politiskt möjliga samtidigt som partierna ger få tydliga besked om vilka samarbeten de kan tänka sig efter valet. Samtidigt visar statsvetenskaplig forskning att minoritetsregeringar är ett vanligt och ofta stabilt inslag i parlamentariska demokratier, särskilt i Norden. Artikeln sätter den aktuella svenska regeringsdebatten i ett statsvetenskapligt perspektiv och diskuterar hur relationen mellan regeringspartier och stödpartier formar möjliga regeringsalternativ efter valet.

Inför riksdagsvalet i september handlar den svenska regeringsfrågan inte bara om vilket parti eller vilket block som blir störst. Den handlar också om vilka partier som faktiskt tänker regera tillsammans när rösterna är räknade.¹ En mätning för Ekot visar att omkring 80 procent av väljarna tycker att det är viktigt att partierna före valet är tydliga med vilka samarbeten de kan tänka sig efteråt (Sveriges Radio 2026). I ett fragmenterat partisystem räcker det alltså inte längre att välja parti. Väljarna vill också veta vilken regeringskonstellation deras röst kan leda till.

Det är inte svårt att förstå varför. På högersidan styr i dag Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna i regering med stöd av Sverigedemokraterna, de s k Tidöpartierna. Nästa steg är dock långt ifrån avgjort. Liberalerna säger nej till att släppa in SD i regering, medan Sverigedemokraterna har krävt ministerposter. Ulf Kristersson har å ena sidan framhållit att samarbetet har fungerat väl, men har samtidigt undvikit att ge besked om vilka partier som skulle ingå i en eventuell ny regering. Dessutom ligger Liberalerna långt under riksdagsspärren i flera opinionsmätningar, vilket gör hela regeringsunderlaget parlamentariskt osäkert även om samarbetet i sak skulle fortsätta.

Inte heller på oppositionssidan finns någon färdig regeringsmodell. Socialdemokraterna undviker att binda sig vid en tydlig regeringskonstellation. Partisekreteraren Tobias Baudin har öppnat för möjligheten att Socialdemokraterna kan regera själva i minoritet, med hänvisning till både svensk erfarenhet och utvecklingen i Norge (Reuterskiöld 2026b). Den vägen möter dock tydliga hinder. Vänsterpartiet förbereder sig öppet för

¹ Texten skrevs före den 13 mars 2026. Därefter meddelade Liberalerna och Sverigedemokraterna att de enats om gemensamma politiska utgångspunkter och att Liberalerna accepterar att SD ska ingå i en regering efter valet. Den 1 april 2026 meddelade Moderaterna dessutom att partiet är berett att bilda en regering där också SD ingår, om Tidöpartierna vinner valet.

ministerposter i nästa regering (Rosén 2026), Centerpartiet har uteslutit att stödja en regering där V ingår och Miljöpartiet har satt tydliga villkor i energipolitiken (Sveriges Television 2026). Flera av de partier som skulle behövas för en majoritet ställer alltså krav som delvis går i olika riktningar.

En tredje möjlighet har därför också börjat diskuteras: att regeringsfrågan efter valet inte nödvändigtvis avgörs inom de klassiska blocken. Kristdemokratiska företrädare har signalerat att samarbete med Socialdemokraterna inte längre är otänkbart om Tidösidan förlorar valet (Reuterskiöld 2026a). Magdalena Andersson har i sin tur sagt att det finns en grund för samarbete med KD i vissa frågor. Det innebär inte att en mittenlösning av S, KD och C är nära förestående, men att den inte längre kan avfärdas helt. När blockgränserna samtidigt försvagas och partiernas röda linjer består framstår regeringsfrågan som ovanligt öppen.

Mot den bakgrunden diskuterar denna artikel vad statsvetenskaplig forskning om minoritetsregeringar kan säga om regeringsfrågan inför valet 2026. När inget block säkert kan bilda majoritet blir relationen mellan regeringspartier och stödpartier central. Artikeln sätter den aktuella politiska diskussionen i ett statsvetenskapligt perspektiv och diskuterar partiernas möjliga roller i regeringsbildningen.

1. Vad är minoritetsregeringar och varför uppstår de?

I Sverige, liksom i de flesta fragmenterade flerpartisystem i Europa, är det ovanligt att ett enskilt parti vinner egen majoritet i parlamentet. Efter ett val står partier därför ofta inför två alternativ: att bilda en koalitionsregering som kontrollerar en parlamentarisk majoritet, eller att bilda en minoritetsregering bestående av ett eller flera ideologiskt närstående partier och i stället säkra lagstiftningsmajoriteter genom stöd från partier utanför regeringen. I det senare fallet kan regeringen vara mer ideologiskt sammanhållen, medan majoriteter i parlamentet organiseras genom samarbete med sk stödpartier.

Medan minoritetsregeringar länge varit vanliga i Sverige och dess skandinaviska grannländer Norge och Danmark har de i den internationella debatten ofta betraktats som svaga eller instabila regeringsformer. Den statsvetenskapliga forskningen ger dock en mer nyanserad bild. Redan Strøm (1990) visade att partier inte enbart eftersträvar ministerposter utan också röster och politiskt genomslag. Att ingå i regering ger tillgång till ämbeten och direkt inflytande över politiken, men innebär också kostnader i form av kompromisser och ansvar för regeringens samlade politik. För vissa partier kan det därför vara strategiskt att avstå från regeringsdeltagande och i stället påverka politiken genom att stödja regeringen i parlamentet.

Ur detta perspektiv kan minoritetsregeringar förstås som en jämviktslösning i det parlamentariska spelet. Om inget parti eller ingen koalition har incitament att bilda en alternativ majoritetsregering kan en minoritetsregering bestå eftersom den tolereras av en majoritet av partierna. Forskningen visar att sådana situationer ofta uppstår när alternativa majoritets-

koalitioner är politiskt svåra att etablera eller när ett parti har en särskilt stark förhandlingsposition i parlamentet (Laver och Shepsle 1996). Ett s k medianparti kan då få en särskilt stark förhandlingsposition. Partier som befinner sig nära den parlamentariska medianen kan ofta avgöra vilken koalition som kan samla en majoritet och får därmed ett oproportionerligt stort inflytande över regeringsbildningen.

Institutionella regler spelar samtidigt en viktig roll. I system med negativ parlamentarism, som i Sverige, kan en regering tillträda så länge en majoritet av parlamentet inte röstar emot den. Detta gör det institutionellt möjligt att bilda regering utan egen majoritet och underlättar därmed framväxten av minoritetsregeringar (Bergman 1993). Sedan 1974 års regeringsform har Sverige dessutom ett system där riksdagen formellt röstar om en ny statsminister. Forskning visar dock att dessa investitumröstningar i praktiken inte har påverkat regeringens sammansättning, men att de har tenderat att förlänga själva regeringsbildningsprocessen (Bäck och Teorell 2024).

Partisystemets utveckling spelar också en viktig roll. Sedan 2010 har fragmenteringen i det svenska partisystemet ökat och nya konfliktlinjer, särskilt kring migration och integration, har gjort den traditionella blockpolitiken mer komplex. I mer fragmenterade och polariserade partisystem blir det svårare att etablera stabila majoritetskoalitioner. Minoritetsregeringar är därför särskilt vanliga när sådana partisystem kombineras med institutionella system som har få vetopunkter, t ex avsaknad av en andra kammare, presidentiellt veto eller krav på kvalificerade majoriteter för centrala beslut, vilket är fallet i Sverige (Thürk m fl 2021). I ett sådant institutionellt och partipolitiskt landskap kan minoritetsregeringar framstå som en rationell jämviktslösning. I ett flerdimensionellt politiskt konfliktutrymme kan det helt enkelt saknas majoritetskoalitioner som är mer attraktiva för en majoritet av partierna än att tolerera en minoritetsregering. I ett sådant system blir relationen mellan regeringspartier och stödpartier central för hur regeringar bildas och hur de kan regera.

2. Från flexibel tolerans till detaljerade avtal

Svensk minoritetsparlamentarism har historiskt byggt på relativt *flexibla samarbetsformer*. Socialdemokratiska minoritetsregeringar under efterkrigstiden förhandlade ofta med olika partier beroende på sakfråga. Majoriteter i riksdagen kunde därför skapas från fall till fall utan att samarbetet formaliserades i omfattande politiska överenskommelser. Denna modell kan beskrivas som ett substantiellt minoritetsstyre där regeringen behåller handlingsfrihet samtidigt som stödpartier påverkar politiken genom återkommande förhandlingar (Strøm 1990).

I praktiken innebär ett sådant system inte nödvändigtvis att varje lagförslag förhandlas öppet i riksdagen. I stället har minoritetsregeringar i Sverige ofta arbetat genom mer informella och förutseende förhandlingsprocesser.

Regeringen sonderar i ett tidigt skede vilket parlamentariskt stöd som är möjligt och utformar därefter sina förslag så att de kan accepteras av tillräckligt många partier i riksdagen. I stället för öppna förhandlingar i plenisalen handlar det därför ofta om informella kontakter och politiska signaler i ett tidigt skede av lagstiftningsprocessen.

Ett tydligt exempel är Reinfeldts andra regering (2010–14), som saknade egen majoritet men ändå i stor utsträckning kunde få igenom sin politik. I vissa frågor slöts mer formella överenskommelser, som migrationsupp-görelsen med Miljöpartiet 2011. I många andra fall byggde stödet i stället på att regeringen utformade förslag som splittrade oppositionen eller som andra partier saknade incitament att aktivt rösta ned. I praktiken kunde regeringen ofta styra utifrån antagandet att Sverigedemokraterna och de rödgröna partierna endast i begränsad utsträckning skulle samordna sig i riksdagen. Detta innebar att regeringen i många frågor intog en parlamentarisk jämviktsposition där inget alternativt majoritetsblock hade incitament att enas mot regeringens förslag.

Traditionellt har starka utskottssystem spelat en central roll som arenor för sådana förhandlingar (Strøm 1990). I system där parlamentets utskott har en stark ställning kan regeringspartier och oppositionspartier diskutera lagförslag och förhandla fram kompromisser innan beslut fattas i kammaren. Detta gör det möjligt för minoritetsregeringar att bygga lagstiftningsmajoriteter i den löpande parlamentariska processen och anpassa sina förslag till de parlamentariska styrkeförhållandena. I praktiken sker dock många av dessa förhandlingar numera tidigare i lagstiftningsprocessen och i mer informella former, exempelvis genom kontakter mellan regeringsföreträdare och oppositionspartier i anslutning till Regeringskansliet och ministrarnas politiska nätverk (Thürk 2021).

Den svenska budgetprocessen har också bidragit till att stabilisera minoritetsstyre. Sedan budgetreformen på 1990-talet beslutar riksdagen om statsbudgeten i en sammanhållen process där en övergripande utgiftsram fastställs först. Samtidigt har informella institutioner utvecklats kring hur partier agerar i budgetomröstningar. Oppositionspartier tenderar exempelvis att inte driva alternativa förslag som riskerar att fälla regeringens budget och röstar i regel på sitt eget budgetförslag utan att stödja andra alternativ. Dessa informella regler har bidragit till att stabilisera minoritetsregeringar (Wockelberg 2024).

Denna typ av flexibel minoritetsparlamentarism kan ge regeringar större handlingsutrymme i perioder av ekonomisk eller politisk kris. Forskning om Danmark visar att minoritetsregeringar genom skiftande parlamentariska majoriteter kan anpassa politiken snabbare än fasta koalitionsregeringar, eftersom regeringen inte är bunden till en permanent koalitionskompromiss utan kan söka stöd från olika partier beroende på sakfråga. Just denna flexibilitet gör att sådana regeringar i vissa fall kan agera mer effektivt som krishanterare (Green-Pedersen 2001).

Under senare år har denna modell dock gradvis förändrats. Januariav-

talet mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna efter valet 2018 var ett omfattande politiskt kontrakt som reglerade reformer inom bl a arbetsmarknad, skatter och bostadspolitik. Tidöavtalet mellan Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Sverigedemokraterna efter valet 2022 är ännu mer detaljerat och omfattar ett brett spektrum av politikområden, från kriminalpolitik och migration till energi- och klimatpolitik.

När samarbetet formaliseras på detta sätt förändras de institutionella förutsättningarna för hur minoritetsregeringar styr. En större del av de centrala politiska kompromisserna förhandlas då fram redan i samband med regeringsbildningen, snarare än i den löpande parlamentariska processen (Ström 1990). Regeringen kan därmed i högre grad utgå från att de partier som ingår i överenskommelsen också kommer att stödja de reformer som avtalet omfattar. Det minskar osäkerheten kring lagstiftningsutfall och reducerar behovet av återkommande förhandlingar kring enskilda lagförslag (Thürk 2022). Samtidigt flyttas en större del av de avgörande förhandlingarna till mer strukturerade samarbetsformer mellan regeringspartier och stödpartier, där politiska prioriteringar kan samordnas inom regeringsunderlaget och konflikter hanteras *ex ante* genom interna förhandlingar snarare än *ex post* genom omröstningar i riksdagen.

Ur ett institutionellt perspektiv gör sådana överenskommelser lagstiftningsprocessen mer förutsägbar och minskar de politiska transaktionskostnaderna i beslutsfattandet. I praktiken kan sådana arrangemang också göra minoritetsregeringar mer lika majoritetskoalitioner, eftersom en större del av politiken förhandlas långsiktigt och i förväg och konflikter inom regeringsunderlaget därmed minskar. Forskningen visar också att sådana institutionaliserade minoritetsregeringar kan vara lika stabila som majoritetskoalitioner (Krauss och Thürk 2022) och att andelen minoritetsregeringar med formella stödavtal har ökat kraftigt över tid (Thürk och Krauss 2024).

Formaliserade stödavtal innebär en tydlig strategisk avvägning för regeringspartierna. Genom att institutionalisera samarbetet kan regeringen minska osäkerheten kring lagstiftningen och säkra stabilare parlamentariska majoriteter. Samtidigt uppnås denna stabilitet genom att regeringspartierna avstår från en del av sitt ensidiga policyinflytande. När centrala reformer och politiska prioriteringar fastställs i ett avtal får stödpartier en mer direkt roll i utformningen av regeringens politiska agenda, även om de inte formellt ingår i regeringen. Regeringspartierna byter därmed större parlamentarisk säkerhet mot mindre kontroll över den politiska dagordningen. Ju mer omfattande avtalet är, desto större blir denna omfördelning av inflytande från regeringen till stödpartiet (Anghel och Thürk 2021).

Tabell 1 ger en översikt över hur relationen mellan regeringar och stödpartier i svenska minoritetsregeringar har utvecklats från mer flexibla samarbetsformer till mer formaliserade stödavtal.

Regering	Regeringspartier	Stödpartier	Typ av samarbete
Palme II	S	VPK	Flexibelt stöd
Palme III	S	VPK	Flexibelt stöd
Ullsten	FP	S, C	Flexibelt stöd
Fälldin III	C, FP	M	Flexibelt stöd
Palme IV	S	VPK	Flexibelt stöd
Palme V	S	VPK	Flexibelt stöd
Carlsson I	S	VPK	Flexibelt stöd
Carlsson II	S	VPK	Flexibelt stöd
Bildt	M, C, FP, KD		Flexibelt stöd
Carlsson III	S	C	Policyöverenskommelse
Persson I	S	C	Policyöverenskommelse
Persson II	S	V, MP	Formaliserat avtal
Persson III	S	V, MP	Formaliserat avtal
Reinfeldt II	M, C, FP, KD		Flexibelt stöd
Löfven I	S, MP	V	Flexibelt stöd (Men: "Decemberöverenskommelse" med M, FP, KD, C)
Löfven II	S, MP	C, L	Formaliserat avtal ("Januariavtalet")
Andersson	S	V, C, MP	Flexibelt stöd
Kristersson	M, KD, L	SD	Formaliserat avtal ("Tidöavtalet")

Tabell 1
Stödarrangemang i
svenska minoritetsre-
geringar

Källa: Anpassad efter Bäck och Bergman (2016). Regeringar efter 2014 tillagda av författaren.

3. Stödparti, opposition eller koalitionspartner? Partiernas strategiska val

Denna utveckling innebär samtidigt en tydlig strategisk avvägning för de partier som deltar i det parlamentariska samarbetet. I ett system där minoritetsregeringar ofta stöds genom mer eller mindre formaliserade avtal kan partier i princip välja mellan tre roller: att ingå i regeringen, att stödja regeringen utifrån eller att stå i opposition. Varje position innebär en egen kostnads-nyttöavvägning mellan politiskt inflytande och politiskt ansvar. Denna avvägning är särskilt tydlig i svensk politik inför valet 2026. Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har båda uttryckt ambitioner att ingå i regering, medan Centerpartiet snarare kan komma att stå inför valet mellan att vara stödparti eller oppositionsparti.

Att ingå i regering ger det mest direkta politiska inflytandet. Regeringspartier kontrollerar departementen och ansvarar för centrala politikområden, vilket ger ministrar betydande möjlighet att påverka utformningen av politiken inom sina ansvarsområden (Laver och Shepsle 1996). Samtidigt

innebär regeringsdeltagande betydande kostnader. Regeringspartier måste acceptera kompromisser med sina koalitionspartner och förväntas i regel uppträda enligt utåt, eftersom koalitioner normalt präglas av hög *coalition unity* i parlamentariska omröstningar (Müller och Strøm 2008). Detta kan också påverka hur väljare uppfattar partiernas politik. Forskning visar att väljare ofta använder koalitioner som informationsgenvägar och tenderar att uppfatta koalitionspartner, särskilt juniora regeringspartier, som politiskt mer lika statsministerpartiet än de faktiskt är (Fortunato och Adams 2015). Som en följd av detta tenderar koalitionspartner som inte är statsministerpartiet ofta att förlora väljarstöd i efterföljande val (Klüver och Spoon 2020). Denna risk är ofta särskilt stor för nischpartier och partier med en stark anti-etablissemangsprofil, eftersom regeringsdeltagande kan göra det svårare att upprätthålla en tydlig politisk profil gentemot övriga partier i regeringen.

Mot denna bakgrund kan rollen som stödparti framstå som ett attraktivt alternativ. För stödpartier innebär rollen en annan strategisk kostnads-nyttoavvägning än regeringsdeltagande. Genom att stå utanför regeringen kan partiet fortfarande utöva politiskt inflytande utan att bära fullt regeringsansvar. Genom parlamentariskt stöd kan stödpartier påverka regeringens politik och få genomslag för viktiga politiska prioriteringar även utan att inneha ministerposter (Strøm 1990). Forskning visar också att stödpartier i många fall kan få betydande inflytande över lagstiftning och politiska reformer trots att de inte formellt ingår i regeringen (Warwick 2011). Samtidigt kan partiet i större utsträckning bevara sin politiska profil och minska risken för negativt ansvarsutkrävande från väljarna, eftersom det inte fullt ut associeras med regeringens politik. I praktiken kan detta innebära att stödpartier uppnår en del av de politiska fördelarna med regeringsinflytande utan att bära hela den politiska kostnaden av regeringsansvar. Ett aktuellt exempel är Sverigedemokraternas roll i Tidösamarbetet, där partiet trots att det står utanför regeringen har fått betydande inflytande över centrala reformer, särskilt inom migrations- och kriminalpolitiken.

Stödpartier använder också sitt parlamentariska beteende strategiskt för att hantera denna balans mellan inflytande och ansvar. Forskning visar att stödpartier ofta försöker markera politiskt avstånd till regeringen i situationer där ansvarsutkrävandet riskerar att bli särskilt tydligt. Ett återkommande mönster är att de oftare röstar emot regeringen i frågor som är särskilt viktiga för partiets egen profil (Müller 2024). Genom att offentligt markera oenighet i sådana frågor kan partiet signalera till väljarna att det inte fullt ut delar regeringens politik. Stödpartier kombinerar därför strategiskt samarbete och distansering: de bidrar ofta till regeringens parlamentariska överlevnad och centrala lagstiftningsmajoriteter, men markerar samtidigt oenighet i frågor där den politiska konflikten är mer synlig eller där partiets egna profilfrågor står på spel (Müller och König 2021). På så sätt kan stödpartier maximera sitt politiska inflytande samtidigt som de begränsar de politiska kostnaderna av att uppfattas som en del av regeringsunderlaget.

Samtidigt visar forskning att denna strategi blir svårare att upprätthålla när samarbetet institutionaliseras genom omfattande och formaliserade stödavtal. När stödpartier knyts närmare regeringen tenderar väljare i högre grad att uppfatta dem som en del av regeringskoalitionen (Bergman m fl 2025) och hålla dem ansvariga för regeringens politik (Hjermitslev 2024). Som en följd av detta kan stödpartier också straffas i efterföljande val, även om sådana kostnader i regel är mindre än för juniora regeringspartier (Thürk och Klüver 2025). Även för stödpartier uppstår därmed en tydlig avvägning kring hur formaliserat samarbetet med regeringen bör vara.

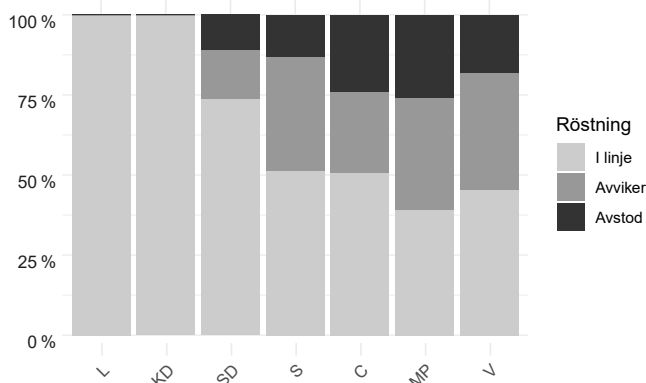
Att stå i opposition innebär i sin tur betydligt mindre direkt inflytande över regeringens politik, men ger större frihet att profilera sig politiskt och kritisera regeringen utan att bära ansvar för dess beslut. För vissa partier kan det också vara strategiskt att undvika en alltför nära koppling till regeringen, eftersom ett sådant samarbete riskerar att alienera delar av partiets kärnväljare. Samtidigt utesluter oppositionsrollen inte samarbete i enskilda sakfrågor. I system med minoritetsregeringar är det vanligt att oppositionspartier stödjer regeringen i frågor där de står nära varandra politiskt, även om de i övrigt förblir i opposition.

Hur denna strategiska balans mellan samarbete och distansering ser ut i praktiken kan illustreras genom att studera partiernas faktiska röstningsmönster i riksdagen under den senaste mandatperioden. Datasetet omfattar ca 2 050 omröstningar i riksdagen under riksmötena 2022/23–2025/26 (t o m februari 2026). Data har hämtats via Riksdagens öppna API för voteringar. Partiernas positioner definieras som majoritetsrösten bland partiets ledamöter i respektive omröstning.

Figur 1 visar hur ofta riksdagspartiernas ledamöter röstar i linje med Moderaternas position i riksdagens omröstningar efter valet 2022 tills februari 2026. Regeringspartierna Liberalerna och Kristdemokraterna röstar nästan alltid i linje med Moderaterna (ca 99–100 procent), vilket speglar en stark koalitionsdisciplin inom regeringen. Sverigedemokraterna, som stödparti, uppvisar större variation men ligger fortfarande i linje med Moderaterna i en tydlig majoritet av omröstningarna (73,9 procent). Samtidigt avviker partiet i 15,1 procent av fallen. Bland oppositionspartierna är röstningsmönstret mer blandat och avvikelser från Moderaternas position är betydligt vanligare. Mellan 25 och 36 procent av deras röster avviker från Moderaternas position, vilket tydligt skiljer dem från både regeringspartierna och stödpartiet. En närmare analys av utvecklingen över tid visar dessutom att Sverigedemokraternas avvikelser från regeringen tenderar att minska under mandatperioden, vilket tyder på ett alltmer konsoliderat parlamentariskt samarbete och kan spegla partiets ambition att framstå som ett mer regeringsdugligt alternativ.

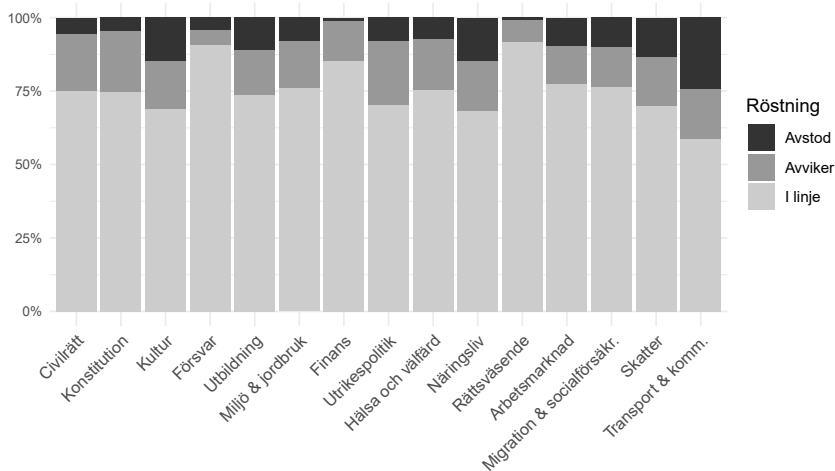
Figur 2 visar hur ofta SD:s omröstningar sammanfaller med regeringens position över olika utskott. Mellan utskotten varierar samstämmigheten mer. Den är högst i justitieutskottet (91,7 procent) och försvarsutskottet

Figur 1
Riksdagspartiernas
röstning i förhållande
till Moderaternas
position (2022–26)

Källa: Egna beräkningar baserade på voteringar i riksdagen, data från Riksdagens öppna API.

Figur 2
Sverigedemokraternas
röstning i förhållande
till regeringen
per utskott

Källa: Egna beräkningar baserade på voteringar i riksdagen, data från Riksdagens öppna API.

(90,6 procent), medan den är lägst i trafikutskottet (58,6 procent). I de flesta övriga utskott ligger andelen ömöstningar i linje med regeringen omkring 70–76 procent. Avvikelserna är störst i utrikes- och säkerhetspolitiken (21,8 procent), följt av konstitutionella frågor (20,6 procent) och civilrätt (19,1 procent). Om även avstående beaktas framstår trafikutskottets område som det där avståndet till regeringen är störst. Som koalitionspartner skulle Sverigedemokraterna därför sannolikt behöva acceptera fler kompromisser i just dessa politikområden, vilket illustrerar den kostnads–nyttoavvägning mellan politiskt inflytande och politisk handlingsfrihet som regeringsdeltagande innebär.

Sammantaget illustrerar röstningsmönstren hur rollen som stödparti innebär en kontinuerlig kostnads–nyttoavvägning mellan inflytande och

politiskt ansvar. Sverigedemokraterna bidrar i en majoritet av omröstningarna till regeringens parlamentariska majoritet, men markerar samtidigt avstånd i vissa frågor. En liknande strategisk balans skulle sannolikt uppstå även på den rödgröna sidan om Socialdemokraterna skulle regera med stöd av exempelvis Vänsterpartiet. Inför valet 2026 handlar regeringsfrågan därför inte bara om vilka partier som kan bilda regering, utan också om vilka partier som är villiga att bära kostnaderna av att gå från stödparti till regeringspartner.

4. Möjliga regeringsscenarier efter valet 2026

Vad betyder allt detta för regeringsbildningen i Sverige? Osäkerheten inför valet är stor och det är svårt att förutse vilka partier som faktiskt kan bilda regering. Flera partier framstår dessutom som mer ovilliga än tidigare att i förväg ge tydliga besked om vilka regeringsalternativ de kan tänka sig efter valet. Utfallet av regeringsbildningen efter valet är därför osäkert och flera olika regeringskonstellationer framstår som möjliga beroende på valresultatet och partiernas strategiska val. Tre scenarier framstår som särskilt plausibla.

Ett fortsatt Tidösamarbete

Ett första alternativ är att det nuvarande samarbetet mellan Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Sverigedemokraterna fortsätter i någon form. Den centrala frågan i ett sådant scenario är om Sverigedemokraterna även i framtiden ska fungera som stödparti eller om partiet kräver att ingå i regeringen. Liberalerna har hittills tydligt markerat att de inte vill släppa in SD i regeringen, men partiet ligger samtidigt långt under riksdagsspärren i flera opinionsmätningar, vilket gör dess inflytande över regeringsfrågan osäkert.

Om Liberalerna däremot klarar spärren och regeringsunderlaget behåller en parlamentarisk majoritet kan partiet hamna nära den parlamentariska medianen och därmed få en stark förhandlingsposition. I ett sådant läge skulle Liberalerna kunna använda sitt inflytande för att motsätta sig att Sverigedemokraterna ingår i regeringen. Samtidigt uppstår nya maktbalansfrågor om Sverigedemokraterna skulle bli större än Moderaterna och Kristdemokraterna tillsammans. I ett sådant läge blir det en central fråga hur Ulf Kristersson skulle kunna säkra fortsatt stöd för att sitta kvar som statsminister.

Ur ett strategiskt perspektiv är det dock inte självklart att regeringsdeltagande är det mest fördelaktiga alternativet för Sverigedemokraterna. Regeringsdeltagande skulle ge större direkt inflytande över politiken men samtidigt kräva fler kompromisser och innebära större politiskt ansvar. Rollen som stödparti kan i stället ge betydande politiskt inflytande samtidigt som partiet behåller större möjlighet att profilera sig politiskt och begränsa kostnaderna av regeringsansvar.

En socialdemokratiskt ledd regering inom vänsterblocket

Ett andra alternativ är en socialdemokratiskt ledd regering tillsammans med partierna inom det rödgröna blocket. Socialdemokraterna och Miljöpartiet har tidigare regerat tillsammans, och tidigare regeringssamarbeten kan ofta underlätta nya koalitionsförhandlingar eftersom partierna redan har erfarenhet av att arbeta tillsammans och bättre kan förutse varandras prioriteringar och kompromissvilja (Bäck m fl 2024).

Vänsterpartiet har samtidigt tydligt signalerat att partiet vill ta steget från stödparti till regeringspartner, vilket skulle kunna innebära en regering bestående av S, MP och potentiellt V. Centerpartiet har dock markerat att partiet inte vill stödja en regering där V ingår. Om C:s mandat ändå behövs för att säkra en parlamentarisk majoritet kan partiet hamna nära den parlamentariska medianen och därmed få en stark förhandlingsposition. I ett sådant läge skulle C kunna ställa långtgående krav på regeringens politik.

Detta väcker också frågan om regeringsdeltagande alltid är den mest fördelaktiga strategin för Vänsterpartiet. Om regeringen samtidigt är beroende av Centerpartiets stöd kan det innebära kompromisser i centrala frågor, exempelvis i skattepolitiken eller i relationen till EU och Nato. Även här uppstår därför en tydlig kostnads- och nyttoavvägning mellan direkt politiskt inflytande genom regeringsdeltagande och möjligheten att bevara en tydligare politisk profil utanför regeringen.

Ett blocköverskridande samarbete

Ett tredje alternativ är en S-ledd regering som söker blocköverskridande stöd i riksdagen. En sådan regering skulle kunna bestå av Socialdemokraterna ensamma eller tillsammans med ett mindre antal samarbetspartier och i stället bygga parlamentariska majoriteter genom breda överenskommelser i enskilda politikområden. En sådan modell liknar den danska traditionen av s k *forlig*, där regeringen sluter mer långsiktiga lagstiftningsöverenskommelser med flera partier i parlamentet. Dessa överenskommelser omfattar ofta centrala politikområden och tenderar att bestå över tid, även när regeringar byts ut. Partier som ingår i ett sådant avtal förväntas normalt också involveras i framtida förändringar av politiken inom området, vilket bidrar till stabila politiska majoriteter utan att partierna nödvändigtvis ingår i samma regering (Christiansen 2008). Även i Sverige finns exempel på breda sakpolitiska överenskommelser mellan regeringen och oppositionspartier, exempelvis migrationsöverenskommelsen mellan regeringen och Miljöpartiet 2011 eller försöken att etablera en bred energioverenskommelse under de senaste åren. En sådan lösning framstår dock som mindre sannolik om det finns ett tydligt parlamentariskt underlag för mer traditionella regeringsalternativ. Medan partier som Centerpartiet eller Kristdemokraterna i vissa situationer skulle kunna överväga ett sådant samarbete är det mindre troligt att Moderaterna skulle acceptera en socialdemokratiskt ledd regering.

Vilket av dessa alternativ som faktiskt realiserats beror både på valresul-

tatet och på partiernas strategiska avvägningar mellan politiskt inflytande och politiskt ansvar. Eftersom flera regeringsalternativ samtidigt framstår som politiskt möjliga kan förhandlingarna efter valet också bli mer komplexa än tidigare. Detta bryter delvis mot svenska väljares förväntningar, och opinionsmätningar visar att många väljare efterfrågar större tydlighet kring möjliga regeringsarbeten (Sveriges Radio 2026).

Forskningen visar att regeringsbildningar tenderar att ta längre tid när den politiska situationen är mer öppen och osäker, eftersom fler aktörer då får inflytande över vilka regeringsalternativ som över huvud taget är politiskt möjliga (Martin och Stevenson 2001). Historiskt har regeringsbildningen i Sverige dock oftast gått relativt snabbt, med ett tydligt undantag efter valet 2018. Inför valet 2026 kan processen däremot bli mer utdragen om partierna fortsätter att hålla flera regeringsalternativ öppna i ett mer fragmenterat och flerdimensionellt politiskt landskap.

Sammantaget framstår regeringsfrågan inför valet 2026 som ovanligt öppen i ett historiskt perspektiv. Flera regeringsalternativ är politiskt möjliga samtidigt, och det är oklart vilka partier som efter valet faktiskt är villiga att ta steget från stödparti till regeringspartner eller i stället välja en roll i opposition. Förhandlingarna efter valet kan därför bli mer utdragna än vad som historiskt varit vanligt i Sverige. Samtidigt kan denna osäkerhet också öppna för nya regeringskonstellationer som tidigare framstått som mindre sannolika. Valet 2026 kan därmed inte bara avgöra vilken regering som tillträder, utan också markera början på en mer öppen och mindre förutsägbar fas i svensk regeringspolitik.

Anghel, V och M Thürk (2021), "Under the Influence: Pay-offs to Legislative Support Parties under Minority Governments", *Government and Opposition*, vol 56, s 121–140.

Bergman, M E, S Krauss och M Thürk (2025), "In for a Penny, in for a Pound? Evidence That Government Support Parties Cannot Dissociate Themselves from the Prime Minister's Party", *Journal of Politics*, vol 87, s 1645–1649.

Bergman, T (1993), "Formation Rules and Minority Governments", *European Journal of Political Research*, vol 23, s 55–66.

Bäck, H och T Bergman (2016), "The Parties in Government Formation", i Pierre, J (red), *The Oxford Handbook of Swedish Politics*, Oxford University Press, Oxford.

Bäck, H, J Hellström, J Lindvall och J Teorell (2024), "Pre-electoral Coalitions, Familiarity, and Delays in Government Formation", *West European Politics*, vol 47, s 88–112.

Bäck, H och J Teorell (2024), "Statsministeromröstning och regeringsbildning", i Möller, T (red), *En författning i tiden: Regeringsformen under 50 år*, Medströms Bokförlag, Stockholm.

Christiansen, F J (2008), *Politiske forlig i Folkettinget: Partikonkurrence og samarbejde*, Aarhus Universitetsforlag, Århus.

Fortunato, D och J Adams (2015), "How Voters' Perceptions of Junior Coalition Partners Depend on the Prime Minister's Position", *European Journal of Political Research*, vol 54, s 601–621.

Green-Pedersen, C (2001), "Minority Governments and Party Politics: The Political and Institutional Background to the Danish 'Miracle'", *Journal of Public Policy*, vol 21, s 53–70.

Hjermitslev, I B (2024), "Punishing the Pseudo-opposition: Accountability under a Minority Government", *European Journal of Political Research*, vol 63, s 774–786.

Klüver, H och J J Spoon (2020), "Helping or Hurting? How Governing as a Junior Coalition Partner Influences Electoral Outcomes", *Journal of Politics*, vol 82, s 1231–1242.

Krauss, S och M Thürk (2022), "Stability of Minority Governments and the Role of Support Agreements", *West European Politics*, vol 45, s 767–792.

REFERENSER

- Laver, M och K Shepsle (1996), *Making and Breaking Governments*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Martin, L W och R T Stevenson (2001), "Government Formation in Parliamentary Democracies", *American Journal of Political Science*, vol 45, s 33–50.
- Müller, M (2024), "Support Party Strategies on Important Policy Issues: Results from Swedish Minority Governments", *Government and Opposition*, vol 59, s 1–22.
- Müller, M och P D König (2021), "Timing in Opposition Party Support under Minority Government", *Scandinavian Political Studies*, vol 44, s 220–243.
- Müller, W C och K Strøm (2008), "Coalition Agreements and Cabinet Governance", i Strøm, K, W C Müller och T Bergman (red), *Cabinets and Coalition Bargaining: The Democratic Life Cycle in Western Europe*, Oxford University Press, Oxford.
- Reuterskiöld, A (2026a), "KD-källor: Vara del av S-ledd regering inte längre uteslutet", *Dagens Nyheter*, 1 februari 2026.
- Reuterskiöld, A (2026b), "Baudin om regeringsfrågan: 'Dumt att stänga dörren till en ren S-regering'", *Dagens Nyheter*, 17 februari 2026.
- Rosén, H (2026), "De ska fixa ministerposter åt Vänsterpartiet", *Dagens Nyheter*, 19 januari 2026.
- Ström, K (1990), *Minority Government and Majority Rule*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Sveriges Radio (2026), "De flesta väljare vill veta hur partierna ska samarbeta efter valet", Ekot, Sveriges Radio.
- Sveriges Television (2026), "Daniel Helldén (MP): 'Vi kan inte sitta i en regering som bygger ny kärnkraft'", SVT Nyheter, 22 januari 2026.
- Thürk, M (2021), *Policy-making under Minority Governments: How Minority Cabinet Parties Influence and Pass Public Policies*, doktorsavhandling, Humboldt-Universität zu Berlin.
- Thürk, M (2022), "Small in Size but Powerful in Parliament? The Legislative Performance of Minority Governments", *Legislative Studies Quarterly*, vol 47, s 193–224.
- Thürk, M, J Hellström och H Döring (2021), "Institutional Constraints on Cabinet Formation: Veto Points and Party System Dynamics", *European Journal of Political Research*, vol 60, s 295–316.
- Thürk, M och H Klüver (2025), "Hitting the Sweet Spot? The Electoral Consequences of Supporting Minority Governments", *Comparative Political Studies*, vol 58, s 1670–1698.
- Thürk, M och S Krauss (2024), "The Formalisation of Minority Governments", *West European Politics*, vol 47, s 113–141.
- Warwick, P V (2011), "Voters, Parties, and Declared Government Policy", *Comparative Political Studies*, vol 44, s 1675–1699.
- Wockelberg, H (2024), "Riksdagspartierna och finansmakten – informella institutioner i budgetprocessen", *Statsvetenskaplig tidskrift*, vol 126, s 489–509.